

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/dodatki-historyczne-do/228855,Nauczylismy-sie-bronic-swej-Ojczyzny-45-lat-NSZZ-Solidarnosc-dodatek-prasowy-PDF.html>
27.02.2026, 13:59

„Nauczylismy się bronić swej Ojczyzny”. 45 lat NSZZ „Solidarność” – dodatek prasowy [PDF]

Dodatek prasowy Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach, który ukazał się 28 sierpnia 2025 roku w gazecie „Echo Dnia Świętokrzyskie”. Znajduje się w nim siedem artykułów, które między innymi przedstawiają kulisy strajków i powstawania związków zawodowych w zakładach pracy na Kielecczyźnie.

Opis

W wydaniu:

- Dr Robert Piwko, naczelnik Delegatury IPN w Kielcach – Godnie ku wolności

Wydarzenia z sierpnia i września 1980 r. miały charakter przełomowy. Komitety strajkowe reprezentujące poszczególne zakłady wraz z oficjalnymi przedstawicielstwami władz państwowych podpisały porozumienia kończące strajki oraz gwarantujące realizację przedkładanych postulatów. Porozumienia takie zawarto kolejno w Szczecinie, Gdańsku, Jastrzębiu-Zdroju i Dąbrowie Górniczej w sierpniu i wrześniu 1980 r.

- Szymon Kielb, uczeń Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół im. Oddziału Partyzanckiego AK „Jędrusie” w Połańcu – Historia jest moją pasją

Historie działaczy „Solidarności” budzą podziw, zaciekawiają i pokazują, że ludzie pomimo różnic powinni mówić jednym głosem, szczególnie w obliczu zagrożeń, niesprawiedliwości czy ucisku.

- Wywiad Pauliny Baran, redaktor „Echa Dnia” – Waldemar Bartosz, człowiek, który za życia stał się legendą świętokrzyskiej „Solidarności”

- Czułem, że idzie nowe, coś, co jest niezależne, co nie jest trzymane za uzdę ówczesnych władz. Wtedy powstała „Solidarność”, panna „S”, jak ją nazwaliśmy. Wtedy w tej pannie „S” się zakochałem i kocham ją do dziś – mówi w wywiadzie Waldemar Bartosz.

- Dr Ryszard Śmietanka-Kruszelnicki, Delegatura IPN w Kielcach – Zaczęło się w „Iskrze”. Narodziny związku w regionie świętokrzyskim

Pracownicy wybrali Zakładowy Komitet Strajkowy oraz wydziałowe trójki pracowników. Wśród 32 postulatów skierowanych pod adresem administracji zakładowej, władz miasta, zjednoczenia i ministerstwa, wręczonych dyrektorowi fabryki, na pierwszym miejscu zapisano: „Popieramy postulaty zgłoszone przez Wybrzeże”. Żądano również dopuszczenia do środków masowego przekazu wypowiedzi przedstawicieli MKS Wybrzeże.

- Dr Marzena Grosicka, Delegatura IPN w Kielcach – Pierwsze strajki w Fabryce Samochodów Specjalizowanych „Polmo SHL” w Kielcach

Podpisanie porozumień sierpniowych i narodziny „Solidarności” spowodowało przełom w historii Polski. Przedstawiciele komitetów założycielskich z całego kraju zdecydowali się 17 września 1980 r. powołać jedną, scentralizowaną organizację, pod nazwą Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” z siedzibą w Gdańsku. Wrzesień 1980 r. przyniósł wiele spektakularnych

wydarzeń także na terenie Kielecczyny. Pracownicy kolejnych zakładów upominali się o swoje prawa.

- Dr Barbara Kasprzyk-Dulewicz - Strajk w ZM „Predom-Mesko” w Skarżysku-Kamiennej

Protest został poważnie potraktowany przez władze zakładu. Dyrekcja przedsiębiorstwa podjęła rozmowy ze strajkującymi i poprosiła o czas na rozpatrzenie postulatów. Równocześnie rozpoczęła się akcja Służby Bezpieczeństwa. Najbardziej aktywnych uczestników przesłuchiowano, a także przeprowadzono rewizje w ich mieszkaniach. Przedstawiciele istniejących związków i partii starali się przekonać załogę, że powstanie wolnego związku zawodowego nie jest możliwe, a strajki na Wybrzeżu są wynikiem działań „wichrzycieli”.

- Paweł Perchel, Stowarzyszenie „Wolni i Solidarni 1980-1989” - Narodziny starachowickiej „Solidarności”

Mimo represji, prób zastraszania i manipulacji ze strony aparatu władzy, w Starachowicach - podobnie jak w całym kraju - dojrzewała nowa siła społeczna. Zastraszona po wydarzeniach Czerwca 1976 roku załoga FSC i innych zakładów pracy stopniowo odzyskiwała wiarę w możliwość zmian. Narodziny „Solidarności” były nie tylko wyrazem sprzeciwu wobec pogarszających się warunków życia, ale przede wszystkim aktem odwagi i symbolem dążenia do budowy niezależnego, sprawiedliwego społeczeństwa.

[„Nauczyliśmy się bronić swej Ojczyzny”. 45 lat NSZZ „Solidarność” - dodatek prasowy \(pdf, 3 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

